

MEDIÁLNE ŠTÚDIÁ

doc. Mgr. Michal Bočák, PhD.

Mgr. Matúš Ján Capko

základné informácie o predmete	
kód predmetu	1ISMKm/MEDST/22
akademický rok	2025/2026
študijný program	mediálne štúdiá
stupeň štúdia	bakalársky
zaradenie v OŠP	4. semester
záväznosť predmetu	povinný; profilový
rozsah výučby	2 P + 1 S týždenne
spôsob hodnotenia	skúška
počet kreditov	4

Rámcové informácie o predmete sú zverejnené v informačnom liste dostupnom cez verejný portál akademického systému MAIS – sekcia [Študijné programy](#) (detail príslušného predmetu po výbere ŠP).

PODMIENKY NA ABSOLVOVANIE PREDMETU

Predmet je ukončený skúškou. Do hodnotenia sa započítava plnenie nasledujúcich kritérií:

1. priebežná príprava, aktívna participácia na seminároch a plnenie zadaných úloh počas semestra,
2. seminárna práca (pokyny v osobitnom dokumente),
3. ústna skúška – overenie teoretických poznatkov, interpretačných schopností a obhajoba odovzdanej seminárnej práce (študent/ka musí absolvovať skúšku úspešne, t. j. získať min. 50 % bodov).

Výsledné hodnotenie sa vypočíta z čiastkových hodnotení uvedených kritérií, pričom podiel čiastkových hodnotení na celkovom hodnotení je 25 % za priebežné úlohy, 25 % za seminárnu prácu a 50 % za ústnu skúšku.

Inštrukcie týkajúce sa čiastkových hodnotení (napr. požiadavky na seminárnu prácu, termíny a pod.) budú podľa potreby spresnené na výučbe.

ÚČASŤ NA VÝUČBE

Účasť na výučbe je jedným z kľúčových faktorov úspešného absolvovania predmetu. Možno využiť 3 ospravedlšené absencie na prednáške a 3 na seminári. Po prekročení uvedeného počtu absencií nie je možné predmet absolvovať. Pri neúčasti na čiastkovom hodnotení je študent/ka povinný/á neodkladne, najneskôr v poslednom týždni výučby absolvovať náhradný termín hodnotenia (dohodnutie termínu iniciuje študent/ka); inak bude za príslušné čiastkové hodnotenie udelená známka FX. Neskoršie príchody na vyučovanie a skoršie odchody z neho môže vyučujúci/a hodnotiť ako absenciu.

PRIPRAVENOSŤ A PARTICIPÁCIA

Úspešné absolvovanie predmetu je založené na dôkladnej priebežnej príprave. S požadovanými zdrojmi sa treba oboznámiť pred vyučovaním a na výučbe treba byť pripravený/á náležite sa zapájať do diskusie o aktuálnej téme (príprava sa riadi rámcovou náplňou stretnutí a priebežnými spresňujúcimi pokynmi).

ŠTUDIJNÉ MATERIÁLY

Vybrané študijné materiály sú dostupné v tíme predmetu v MS Teams.

ĎALŠIE POKYNY

Pri vstupe do vyučovacej miestnosti sa odporúča vypnúť si zvuky (aj vibračné zvonenie) mobilného telefónu. Štúdium si vyžaduje sústredenie pozornosti, študent/ka sa počas hodiny nemá venovať inej činnosti (esemesky, internet, príprava na iné hodiny a pod.). Zhotovovať akékoľvek záznamy (zvukové, fotografické, audiovizuálne) je na Prešovskej univerzite v Prešove bez predchádzajúceho súhlasu vyučujúceho zakázané. Pri nedodržaní týchto podmienok môže byť študent/ka vyzvaný/á, aby učebňu opustil/a; vylúčenie z hodiny z tohto dôvodu sa započíta ako absencia. Študent/ka má nárok na krátke opustenie vyučovacích priestorov (WC, užitie lieku a pod.) bez opýtania.

V prípade uzatvorenia dohody o náhradnom plnení povinností je povinná účasť na minimálne 50 % výučby. Ďalšie podmienky sú stanovené v dohode o náhradnom plnení povinností. Ak jestvujú či sa objavajú závažné okolnosti, ktoré bránia venovať sa štúdiu v plnej miere, vyučujúceho o nich možno bez obáv informovať. Situácii možno po vzájomnej dohode prispôbiť charakter prípravy.

RÁMCOVÁ NÁPLŇ STRETNUTÍ

Obsah prednášok a seminárov je rámcovo stanovený informačným listom predmetu. Rozloženie nasledujúcich tém do týždňov výučby sa pružne vyvíja v závislosti od prebraného učiva, pričom vyučujúci s predstihom oboznamujú študentov/ky s obsahom nasledujúcich stretnutí.

- Komunikácia, médiá, kultúra, spoločnosť: paradigmatické východiská analýzy vzťahov.
- Možnosti modelovania komunikácie: modely (mediálnej) komunikácie a ich kritická reflexia ich črt.
- Problematika významu: referenčná a relačná teória, binárne opozície; textuálny a auditoriálny prístup k tvorbe významu. Signifikácia a rády označovania (Barthes), naturalizácia významu.
- Reprezentácia a realita: definície pojmu, esencionalizmus a konštruktivizmus, sociálny konštruktivizmus (objektívizácia reality, etnocentrizmus). Mediálne reprezentácie: koncepcie odrazu/skreslenia informácií a aktívnej konštrukcie významu. Rámcovanie (framing) reality.
- Koncept diskurzu v analýze médií: sociálno-historické chápanie (Foucault) a lingvistické definície; diskurz a moc: ideológia, hegemonia, štátne aparáty represívne a ideologické. Vzťahy diskurzu a reality (definícia situácie, sociálna tabuizácia, exnominácia).
- (Masové) médiá ako sociálne inštitúcie – funkcie médií v spoločnosti. (Masové) médiá ako ekonomické subjekty (spektrum komunikačného/mediálneho priemyslu, financovanie, vlastníctvo a jeho koncentrácia, komercializácia, komodifikácia).
- Mediálne produkty: špecifika podoby, produkcie a recepcie textov; inštitucionalizácia tvorby mediálnych produktov (mediálna logika, mediálne rutiny, napr. spravodajské hodnoty).
- Mediácia a mediatizácia. Kultúrno-spoločenské aspekty médií. Mediálna kultúra: vymedzenie voči masovej a populárnej kultúre; perspektívy subjektov mediálnej kultúry.
- Publiká médií: singulárové vs. plurálne používanie termínu; podstata paradigmatického rozdielu termínov príjemca – používateľ/konzument; akademický vs. marketingový prístup k publikám, publikum ako diskurzívny konštrukt (Ang).
- Mediálne štúdiá – vývin a súčasný stav. Sociálne, humanitné a prírodné vedy vo výskume médií; epistemologické pozície: mono-, inter-, trans- a postdisciplinarita. Paradigmatizácia mediálnych štúdií: vedecká paradigma, paradigmy štúdia médií, diskusia disciplína/pole. Mediálne štúdiá na akademickej pôde: vývin a pozícia študijného odboru. Domáca (česko-slovenská), európska a americká tradícia analýzy médií v komparácii; súčasný globálny pohľad na odbor. Kultúrne štúdiá – kultúrny obrat v analýze médií.

ODPORÚČANÉ ŠTUDIJNÉ ZDROJE

- BARKER, C., 2006. *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál.
- BARTHES, R., 2004. *Mytologie*. Praha: Dokořán.
- BERGER, P. L. a T. LUCKMANN, 1999. *Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- BOČÁK, M., 2009. Diskurz: neurčitá cesta kulturních, mediálních a komunikačných štúdií do centra svojho záujmu. In: *Kultura – média – komunikace*. Roč. 1, č. 1, s. 117-146.
- BOČÁK, M., 2006a. Komunikačné modely v komunikačných a mediálnych štúdiách. In: D. SLANČOVÁ, M. BOČÁK a I. ŽARNOVSKÁ, eds. *2. študentská vedecká konferencia*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, s. 423-434. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Slancova1>
- BOČÁK, M., 2006b. Vývinové paralely komunikačných a mediálnych štúdií. In: S. MAGÁL a M. MISTRÍK, eds. *Masmediálna komunikácia v interdisciplinárnom výskume*. Trnava: FMK UCM v Trnave, s. 235-237.
- BOČÁK, M., 2013a. Mediálne štúdiá: K stavu a perspektívam jednej akademickej (ne-)disciplíny. In: J. RUSNÁK a L. REGRUTOVÁ, eds. *Médiá a text IV*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 10-23. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Rusnak2/subor/Bocak.pdf>
- BOČÁK, M., 2013b. Mediálne štúdiá: Poznámky k aktuálnemu stavu študijného odboru na Slovensku. In: *Otázky žurnalistiky*. Roč. 56, č. 1-2, s. 37-49.
- BOČÁK, M., 2018. Šport v televíznom spravodajstve z perspektívy formátovania. In: M. BOČÁK, J. MERGEŠ a P. SASÁK. *Súčasný mediálny šport (Tri prieniky do fungovania športu v televízii)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, s. 77-161. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bocak5>
- BOČÁK, M., 2019. *Od znaku k diskurzu (1. diel – semiologické východiská)* [online]. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. Dostupné z: <http://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bocak6>
- BOČÁK, M., 2023. *Od znaku k diskurzu (2. diel – problémy reprezentácie)* [online]. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove. Dostupné z: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bocak8>
- BURTON, G. a J. JIRÁK, 2003. *Úvod do studia médií*. Brno: BarristeraPrincipal.
- CAREY, J., 1989. *Communication as Culture: Essays on Media and Society*. Winchester: Unwin Hyman.
- FISKE, J., 1990. *Introduction to Communication Studies*. 2. vyd. New York: Routledge.
- HARTLEY, J., 2002. *Communication, Cultural and Media Studies: The Key Concepts*. 3. vyd. London – New York: Routledge.
- JIRÁK, J. a B. KÖPPLOVÁ, 2009. *Masová média*. Praha: Portál.
- McQUAIL, D., 1999. *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha: Portál.
- PLENCNER, A., 2006. Perspektivizmus v mediálnej kultúre. In: S. MAGÁL, a M. MISTRÍK, eds. *Masmediálna komunikácia v interdisciplinárnom výskume*. Trnava: FMK UCM v Trnave, s. 238-244.
- REIFOVÁ, I. a kol., 2004. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál.
- SCHULZ, W., 2000. Funkce a důsledky politické komunikace. In: J. JIRÁK a B. ŘÍCHOVÁ, eds. *Politická komunikace a média*. Praha: Karolinum, s. 24-40.
- VOLEK, J., J. JIRÁK a B. KÖPPLOVÁ, 2006. Mediální studia: východiská a výzvy. In: *Mediální studia*. Roč. 1, č. 1, s. 8-20. Dostupné z: https://medialnistudia.fsv.cuni.cz/front.file/download?file=2006_01_02_volek_jirak_kopplova.pdf
- VOLEK, J., 2003. Mediální studia mezi kritikou ideologie a kritikou informace. In: J. VOLEK a P. BINKOVÁ, eds. *Média a realita 04: Sborník prací Katedry mediálních studií a žurnalistiky FSS MU Brno*. Brno: Masarykova univerzita, s. 11-33.